

Randers Kommune

POTENTIALE KATALOG

KLIMA NATUR
MILJØ POLITIK

2025-2029

Indhold

Potentialekatalog	3
Forankring i eksisterende opgaver i forvaltningen	4
Emneområdet 'Cirkulær økonomi'	5
Cirkulær produktion og indkøb	5
Cirkulær by	5
Emneområdet 'Mindre pladskrævende og grønnere transport'	6
Emneområdet 'Indsats for biodiversitet og skovdække'	6
Etablere	6
Beskytte	7
Emneområdet 'Fossilfri energiforbrug og produktion'	7
Emneområdet 'Et godt sted at bo og besøge'	8
Mobilitet og tilgængelighed	8
Vi løfter i flok	8

Potentialekatalog

Som det fremgår af Klima- Natur- og Miljøpolitikken, er der en lang række centrale lokale årsager til overskridelsen af 6 af de 9 planetæregrenser. Kendetegnet for alle årsagerne er, at en positiv forandring kun vil kunne opnås via en tværsektoriel indsats.

Politikkens målsætninger fastsætter hovedformålet for disse tværsektorielle indsatser og i nærværende potentialekatalog er angivet en lang række af væsentligste indsatser, som hver især og sammen bidrager til at omsætte politikkenes målsætninger til konkret handling. Jo flere af de angivne indsatser som implementeres jo mere bidrager byrådet til en reduktion i overskridelsen af de planetære grænser.

Da de tværsektorielle indsatser per definition kun kan gennemføres i samarbejde med de berørte sektorer, er indsatserne i nærværende potentialekatalog, ligesom selve politikken, udarbejdet i samarbejde med repræsentanter fra;

- Industrien
- Detail- og oplevelseserhverv
- Landbruget
- De unge
- Byggeriets sektorer
- De grønne NGO'er

De potentielle indsatser er blevet udarbejdet igennem 2 workshops/dialogmøder med hver aktør og et afsluttende fælles møde, hvor også byrådet var repræsenteret.

De potentielle indsatser er for at skabe struktur og overblik, i nærværende katalog, kategoriseret under følgende faglige emneområder:

- Emneområdet "Cirkulær økonomi."
- Emneområdet "Mindre pladskrævende og grønnere transport"
- Emneområdet " Indsats for biodiversitet og skovdække "
- Emneområdet " Reduceret lokal belastning af natur og grundvand
- Emneområdet " Fossilfri energiforbrug og produktion "
- Emneområdet " Et godt sted at bo og besøge "

For alle de potentielle indsatser, under hvert faglige emneområde, gælder således, at de i væsentligt omfang bidrager til en implementering af politikkenes målsætninger, og dermed at Randers byråd via en implementering af disse indsatser aktivt bidrager til en reduktion i de globale overskridelser af 6 af de 9 planetæregrenser.

For de anførte indsatser under hvert emneområde gælder, at de bidrager til efterlevelse af minimum 1 men oftest flere af politikkenes målsætninger, og dermed også til en reduktion i overskridelsen af mere end en af de planetæregrenser.

Forankring i eksisterende opgaver i forvaltningen

Implementeringen af de angivne indsatser vil i meget stort omfang skulle ske via de opgaver, som forvaltningen allerede varetager herunder blandt andet:

- Byrådets Klimaplan
- Forvaltningens bygge- og anlægsopgaver
- Forvaltningens ejendomsdrift
- Energistrategien
- Natur- og miljømyndighedsopgaverne herunder,
 - Miljøtilsyn
 - Klimaservice
 - Miljøvurdering
 - Klimapartnerskaber med industri og landbrug
 - Skovrejsningsstrategi
 - Gudenåplanen
 - Lokal Grøn trepart
 - Grøn drift af kommunale arealer
- Plan- og byggemyndighedsopgaverne
 - Kommune- og Lokalplaner
 - Landzonetilladelser
 - Dialog om byggeri
- Vej- og trafikmyndigheds opgaver
 - Strategi for El-lader infrastruktur
 - Parkeringsstrategi
 - Mobilitetsstrategi herunder kollektiv trafik
- Indkøbspolitikken
- EU- og øvrige eksternt finansieret udviklingsprojekter.
- Erhvervsstrategien
- NO 17 – aktiviteter
- Naturpark Randers Fjord og naturformidlingen
- Uddannelsesstrategi
- Beskæftigelsesstrategi

Emneområdet 'Cirkulær økonomi'

Cirkulær produktion og indkøb

Cirkulær økonomi skal indtænkes i kommunens egne bygge- og anlægsprojekter, ved at prioritere renovering og transformation frem for nybyg, når muligt, og ved at bygge holdbart med cirkulære materialer og produkter designet til adskillelse

- Cirkulær økonomi skal indtænkes i kommunens egne bygge- og anlægsprojekter, ved at prioritere renovering og transformation frem for nybyg, når muligt, og ved at bygge bæredygtigt med cirkulære materialer og produkter designet til adskillelse.
- Styrke forvaltningernes sortering af genanvendelige ressourcer med henblik på genanvendelse.
- Cirkulær økonomi skal fremmes internt i kommunen, ved at dele, reparere og upcycle frem for at købe nyt.
- Ved bæredygtigt indkøb indtænkes krav, som fremmer cirkulære produkter, cirkulært byggeri og anlæg, samt en lokal grøn omstilling.
- Der samarbejdes med erhverv- og oplevelsesbranchen om en fælles pantløsning for emballage på tværs af kommunens restauranter, caféer og oplevelser.
- Der samarbejdes med detailhandlen og restaurationsbranchen om at gøre det let for borgerne at forbruge varer og serviceydelser, som understøtter lokal bæredygtig produktion, genbrug og reparation.
- Understøtte virksomhedernes ønske om at handle lokalt og cirkulært ved at understøtte og kommunikere om en fælles "indkøbsportal" og etableringen af "møbelcirklen" for andre genbrugelige varegrupper og genanvendelige materialer.
- Bidrage aktivt til den grønne omstilling af landbruget med fokus på fremme af grøn forretningsudvikling.
- Kommunen skal understøtte bæredygtig naturturisme.

Cirkulær by

- Samarbejde med boligforeningerne om i fællesskab at understøtte socialøkonomiske virksomheder, der kan bidrage til øget reparation og genbrug af ressourcer.
- Alle virksomheder bidrager til at flest mulige genanvendelige ressourcer bliver sorteret, så andelen af tilgængelige ressourcer til genanvendte produkter øges.
- Samarbejde med byggebranchen om at etablere muligheder for øget genbrug af ressourcer fra byggeri og nedrivning, bl.a. gennem etablering af en fælles materialebank med byggematerialer i overskud og fra nedrivninger.
- At den kommunale byplanlægning og sagsbehandling fremmer, at byggerier i højere grad bevares, transformeres, gentænkes, renoveres og udnyttes bedst muligt fremfor, at de nedrives og der bygges nyt.
- At det skal være muligt at skabe økonomi til bæredygtigt byggeri ved at bygge i flere etagemeter og ved at omdanne detailbutikker i midtbyen til attraktiv beboelse.
- Stål, beton og mursten fra den eksisterende bygningsmasse på havnen genbruges i Flodbyen i størst muligt omfang.
- Ved omdannelse af midtbyen skal en multifunktionel anvendelse af det eksisterende byggeri understøttes, således at der i midtbyen er gode muligheder for såvel erhverv, som foreningsliv, boliger og liberale erhverv.

Emneområdet 'Mindre pladskrævende og grønnere transport'

- I samarbejde med erhvervslivet styrke infrastrukturen for opladning og parkering af elbiler
- Sikre god tilgængelighed til bæredygtig mobilitet, også uden for Randers by, ved
 - Bedre muligheder for leje af elcykler
 - Bedre adgang til delebiler
 - En tilpasset kollektiv transport i forhold til bystørrelser og områder
 - Kollektiv transport tilpasset særlige begivenheder i samarbejde med oplevelsesbranchen
 - Proaktiv formidling omkring tiltagene.
- Større kendskabet til samkørsel og andre aktive transportformer på skoler, for virksomheder og for kommunens egne ansatte, for at fremme emissionsfrie transportformer og mindske trængsel.
- Understøtte bæredygtig mobilitet i den fysiske planlægning og i specifikke byområder, ved at prioritere infrastruktur for bløde trafikanter, delebiler og offentlig transport.
- Koble bus-, tog- og andre mobilitetsformer sammen i et stærkt mobilitetsknudepunkt.
- Stille krav til emissionsfri fragt af varer i det kommunale indkøb.

Emneområdet 'Indsats for biodiversitet og skovdække'

Etablere

- Randers Kommune skal samarbejde med landbrug, erhverv og andre aktører om at sikre mere skovrejsning og biodiversitetsrig natur, med særlig fokus på sammenhængende natur, lysåben natur, strandenge, vådområder og lavbundslande.
- Styrke biodiversiteten ved aktivt at skabe flest mulige levesteder for dyr og planter på de kommunale arealer.
- Samarbejde med byggebranchen, boligforeninger og industrien om at udbrede mere bynær natur, med fokus på fælles indsatser i lokalområder.

- Sikre, at Randers Fjord skaber grundlag for et varieret dyre og planteliv inden 2030 ved etableringen af flest mulige lavbundsarealer og vådområder i oplandet og stenrev i fjorden.
- Sikre mangfoldighed i boligområder og et byliv i balance ved at stille strenge krav til naturintegration, hvor sammenhængende natur herved styrkes.
- Etablere et biodiversitetsrejsehold for industrien og landbruget.

Beskytte

- Bidrage til bæredygtig skovdrift og øget biodiversitet nationalt og internationalt ved aktivt at tilvælge certificerede produkter til indkøb.
- Målrette pleje og vedligehold af ikke dyrkede private og kommunale arealer for at fremme et fortsat stigende biodiversitetsindhold.
- Fokus på sammenhængende natur og biodiversitet i kommunens planlægning og byudvikling.
- Biodiversitet/skovdække samtænkes med energiproduktion.
- Øge bevidstheden om værdien af biodiversitet gennem et særligt fokus på at sikre nem og bæredygtig adgang til natur.
- Emneområdet "Reduceret lokal belastning af natur og grundvand"
- Arbejde for at udbrede tiltag, der reducerer vandspild og minimerer vandforbrug fra bygninger.
- Arbejde for, at alle aktører i kommunen bidrager aktivt til, at vores lokale natur og grundvand ikke belastes yderligere med farlig kemi, med særlig fokus på Randers Fjord og indvindingsoplandene til vandværkerne.
- Udvide kommunens indkøb af økologiske fødevarer løbende.
- Gå aktivt i den lokale Grønne Trepert, for at understøtte at belastningen med kvælstof af Randers Fjord og klimabelastningen fra lavbundsarealerne i kommunen begrænses mest muligt.
- Indføre miljøvenlig glatførebekæmpelse.
- Understøtte bæredygtig dannelse ved oplysning og indsats overfor "prydhave", så der ikke bliver brugt kemikalier i borgernes haver.
- Ophøre med udbringning af slam på marker, da det er fyldt med affaldsprodukter og miljøfarlige stoffer.
- Udledning til åer og fjord af forurenede overfladevand ophører ved en øget myndighedsfokus på, at overfladevandet fra virksomheders udearealer og byens veje renses.

Emneområdet 'Fossilfri energiforbrug og produktion'

- Byrådet har med Energistrategi Randers peget på de bærende principper for det videre arbejde mod et klimaneutralt energisystem, og vil understøtte muligheder for:
 - At sikre mere lokalt ejerskab og øge værdiskabelsen i kommunen
 - At CO₂ udledningen skal reduceres mest muligt.
 - At arealforbruget til vedvarende energi (VE) skal minimeres mest muligt.
 - At biomasseforbruget til energi, skal være bæredygtigt.
 - At overskudsvarmen skal opsamles, når det giver mening.
 - At biogent CO₂ skal opsamles.
 - At industritage skal bruges til solcelleanlæg.
- Kommunen vil som erhvervsservicepartner, via f.eks. klimaservice fremme, at virksomhederne hjælpes til
 - Bedre udnyttelse af overskudsvarme lokalt.
 - Etablering af energifællesskaber lokalt.
 - Etablering af solceller på tage.

Emneområdet 'Et godt sted at bo og besøge'

Mobilitet og tilgængelighed

- Vi vil skabe en bymidte med færre biler, bl.a. gennem lettede krav til antallet af parkeringspladser pr. indbygger ved nye byggerier.
- Vi vil skabe en integreret klimatilpasning, der forskønner midtbyen med flere grønne arealer, vand i byrummene og oaser med plads til rekreation, oplevelser og events.
- Klimatilpasning hos virksomheder og byggeri, herunder lokal håndtering af regnvand.
- Sti- og gangforbindelser af høj natur- og rekreativ værdi mellem de grønne områder i byerne og på landet.
- Skabe mulighed for adgang til grøn mobilitet, grønt forbrug, en klimaneutral bolig, rekreation og bynatur i midtbyen med særligt fokus på seniorer, der ønsker at flytte ud af deres parcelhuse.
- Fokuserer på skovrejsning, der skaber merværdi sundhedsmæssigt, rekreativt og økonomisk.
- Skabe adgang til Randers Fjord som et aktiv for byen med mulighed for bæredygtige fritidsaktiviteter og begivenheder.
- Naturen skal være tilgængelig via mere velfungerende grøn infrastruktur og rekreative områder med særlig fokus på store kvalitetsopholdsarealer frem for mange små.
- Mangfoldighed i byområder skal understøttes ved blandede boformer og forskellige sociale miljøer.
- De vigtigste naturlokaliteter skal udpeges og brandes med henblik på større kendskab og anvendelse.
- Gode muligheder for sammenhængende og tilgængelig kollektiv trafik for de unge og ældre skal fremmes

Vi løfter i flok

- Aktiv kommunikation om målrettede indsatser og resultater, herunder fælles branding af Randers Kommune som foregangskommune for den cirkulære omstilling.
- Mulighed for at uddanne sig indenfor grøn omstilling i Randers Kommune.
- Bæredygtig dannelse, så alle borgere – og herunder især børn og unge – ser det bæredygtige valg som det naturlige, på alle tidspunkter i livet.
- Udbredelse af socialøkonomiske virksomheder, borgere og boligfællesskaber.
- Videreudvikle klimaserviceydelsen så erhvervslivets muligheder for vidensdeling og netværkshandling omkring grøn forretningsudvikling bliver kendetegnede for den kommunale erhvervsfremme indsats i Randers.

Randers Kommune
Laksetorvet
8900 Randers C

RANDERS